

INWESTOR	GMINA WROCŁAW PL. NOWY TARG 1-8, 50-141 WROCŁAW
OBIEKT	KAMIENICA PRZY UL. CHUDOBY 9, 50-430 WROCŁAW DZ. NR 28/27, OB. POŁUDNIE
NAZWA PROJEKTU	BADANIA STRATYGRAFICZNE ELEWACJI ORAZ STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ KAMIENICY PRZY UL. CHUDOBY 9, DZ. NR 28/27, OB. POŁUDNIE, WROCŁAW.

ZESPÓŁ OPRACOWUJĄCY GRUPA WĘCŁAWOWICZ Jacek Tomasz Węclawowicz 31-027 Kraków, ul. św. Tomasza 27/1 NIP 677-223-81-24, Regon 120953603	<p>mgr inż. arch. JACEK WĘCŁAWOWICZ nr upr. MPOIA/027/2016</p> <p>mgr inż. arch. Jacek Węclawowicz upr. MPOIA/027/2016 w spec. architektonicznej bez ograniczeń: do projektowania, kierowania robotami budowlanymi, kierowanie wytworzeniem elementów budowlanych oraz do nadzoru nad ich wykonaniem i odbioru. Wzrost 180 cm, waga 75 kg, tętno 68 uderzeń na minutę, ciśnienie krwi 105/65 mmHg.</p> <p>mgr szt. ELŻBIETA MALINA-WĄSOWSKA</p> <p>mgr hist. szt. KINGA TARASEK</p> <p>mgr Elżbieta Malina-Wąsowska Konservator dzieł sztuki Nr dyplomu 8047</p> <p><i>Kinga Tarasek</i> GRUPA WĘCŁAWOWICZ mgr hist. szt. Kinga Tarasek</p>
--	--

BRANŻA	KONSERWACJA
FAZA	BADANIA KONSERWATORSKIE
TREŚĆ	OPIS, DOKUMENTACJA ARCHIWALNA, DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA
DATA OPRACOWANIA	MAJ 2019

Spis treści

I WSTĘP.....	3
II DANE OGÓLNE.....	3
III HISTORIA OBIEKTU.....	3
IV DOKUMENTACJA ARCHIWALNA.....	4
V OPIS OBIEKTU.....	6
VI BADANIA STRATYGRAFICZNE.....	7
VII DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA.....	18

I WSTĘP

Celem opracowania jest przedstawienie wyników badań stratygraficznych elewacji frontowej oraz stolarki okiennej i drzwi wejściowych w kamienicy przy ul. Chudoby 9 we Wrocławiu. Badania wykonano w celu ustalenia pierwotnej kolorystyki tych elementów.

II DANE OGÓLNE

Adres: ul. Chudoby 9, 50-430 Wrocław

Inwestor: Gmina Wrocław, pl. Nowy Targ 1-8

Forma ochrony konserwatorskiej: obiekt wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Wrocławia

III HISTORIA OBIEKTU

Ulicę założył w 1874 r. bankier Isidor Freund, który posiadał przy niej swoje parcele. Ulica wytyczona prawdopodobnie według planu z 15 lutego 1874 r. odchodziła od ul. Kościuszki (wtedy Neue Tauentzienstr.) na południe, gdzie od 1897 r. łączyła się z ul. Brzeską. Ulicę zwyczajowo nazywano od nazwiska założyciela Freundstr., jednak w 1897 r. zmieniono ją na Mollwitzerstr. dla uczczenia zwycięskiej bitwy wojsk Fryderyka Wielkiego nad Austriakami 10 kwietnia 1741 r. pod Mollwitz (Małujowice koło Brzegu). Po wojnie przez trzy lata istniała jako ul. Marcinkowicka, lecz od 24 marca 1948 r. nosi obecną nazwę ul. Stanisława Chudoby¹.

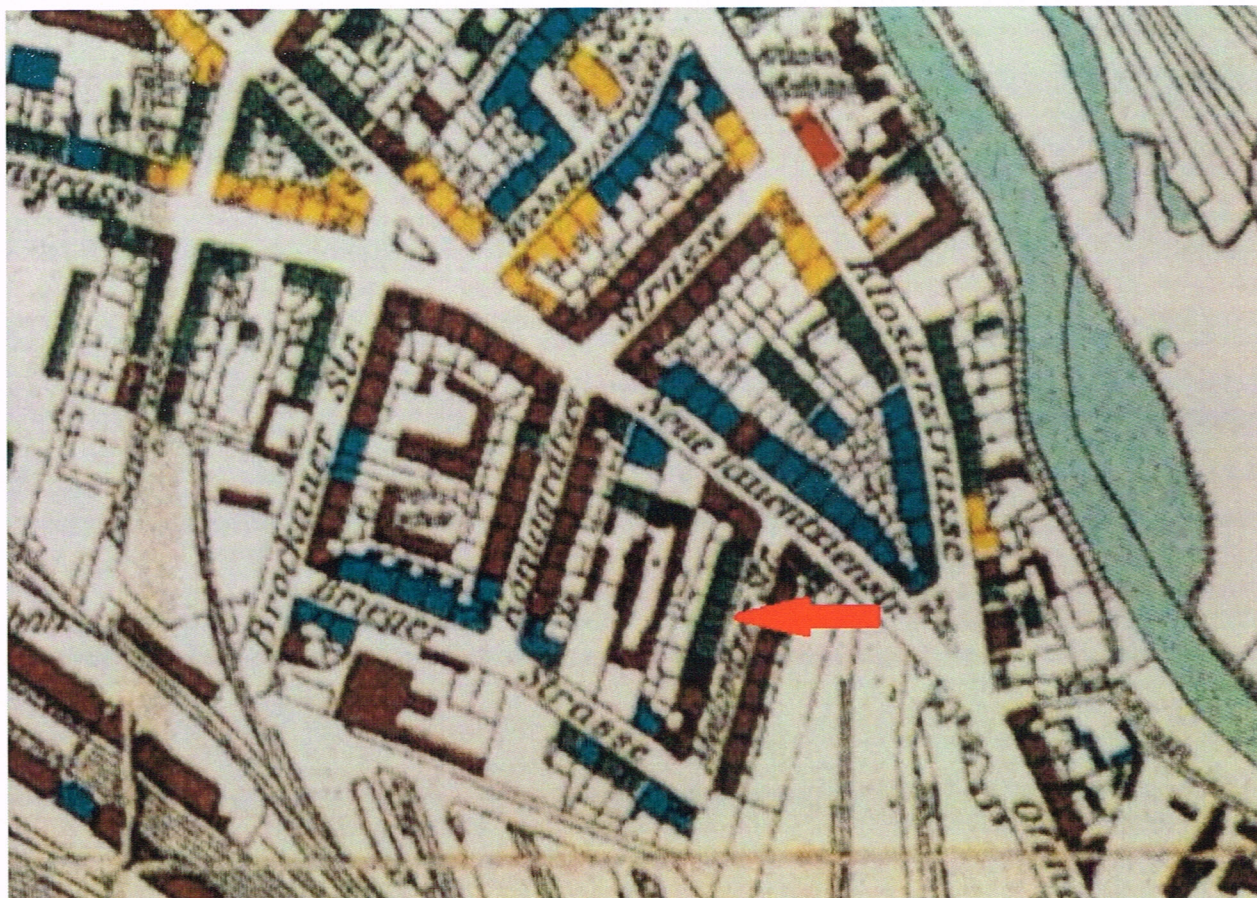
Kamienica pod numerem 9 powstała pod koniec wieku XIX. Zestawienie dostępnej historii ulicy z datowaniem kamienicy na planie Wrocławia z roku 1912 (datowana na lata 1841-1870) jest sprzeczne – wynika z niego bowiem, iż kamienica powstała przed powstaniem ulicy w roku 1974.

Kinga Tarasek
GRUPA WECLAWOWICZ
mgr hist. szt. Kinga Tarasek

¹ Za: https://polska-org.pl/586018,Wroclaw,ul_Chudoby_Stanislaw.html

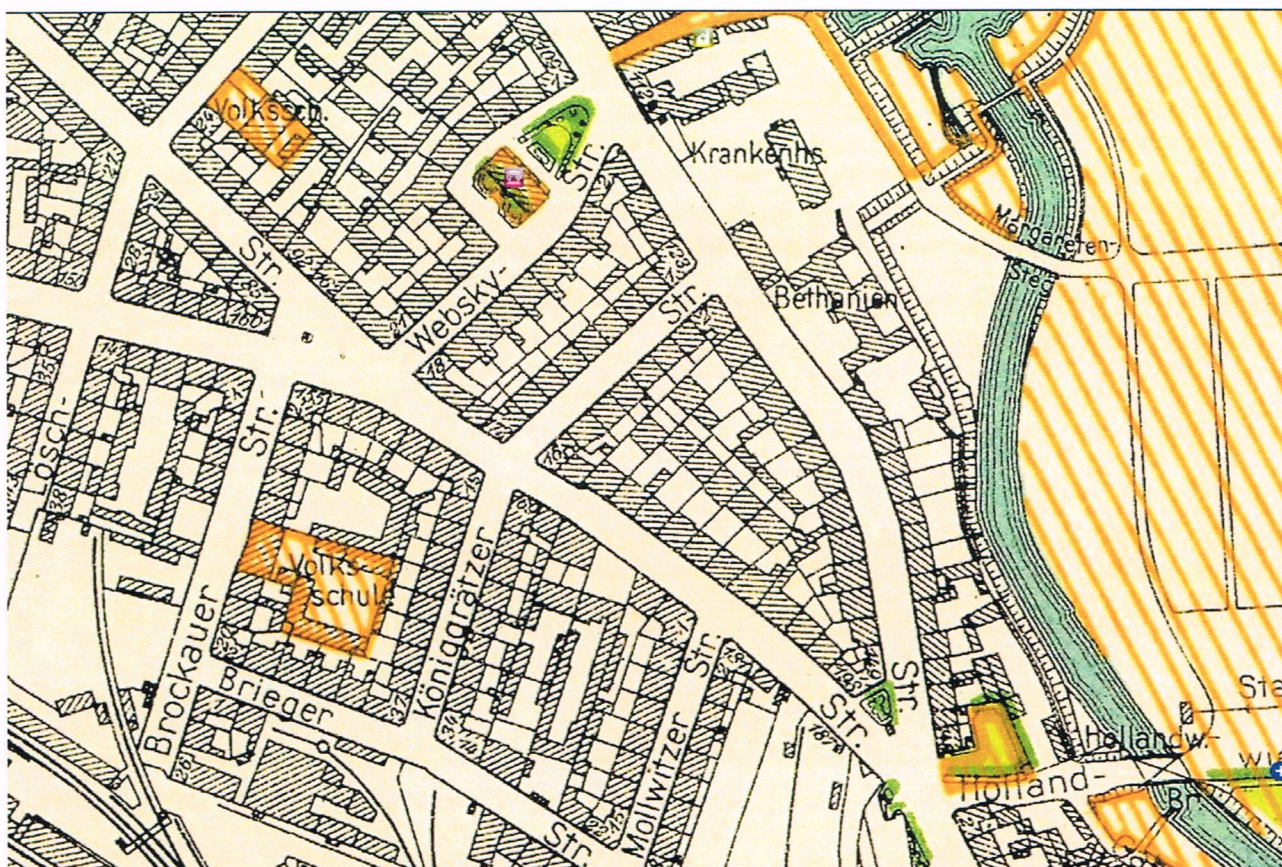
IV DOKUMENTACJA ARCHIWALNA

1. Fragment planu miasta Wrocławia z roku 1912 (Die bauliche Entwicklung Breslaus von 1811 bis 1912). Kolorami oznaczono przybliżony czas powstania zabudowy. Zabudowa przy ulicy Mollwitzer (dziś Chudoby) oznaczona została częściowo kolorem brązowym jako wzniesiona w latach 1871-1900, a także kolorem zielonym – z lat 1841-1870.

Strzałką oznaczono kamienicę pod numerem 9.

2. Fragment planu Wrocławia z roku 1934.

V OPIS OBIEKTU

Kamienica jest budynkiem jednoklatkowym, pięciokondygnacyjnym, podpiwniczonym, z nieużytkowym poddaszem. Usytuowana jest w ciągu zwartej zabudowy pierzei ulicy Chudoby.

Kamienica wzniesiona została na planie prostokąta, z sienią przejazdową, zlokalizowaną w bocznym (prawym) trakcie budynku i klatką schodową zlokalizowaną w osi budynku, dostępną bezpośrednio z zewnątrz od strony podwórka oraz z sieni przejazdowej, poprzez wewnętrzny układ komunikacyjny.

Elewacja frontowa ośmioosiowa. Ściany wszystkich kondygnacji pokryte boniowaniem pasowym. Pomiedzy kondygnacjami profilowane gzymsy. Otwory okienne prostokątne otoczone profilowanymi opaskami. Otwory drugiego i trzeciego piętra zwieńczone naczółkami – trójkątnymi w osiach I, II, III, VI, VII oraz VIII drugiego piętra oraz IV i V trzeciego piętra. Pozostałe naczółki półkoliste. Naczółki wsparte na wolutowych kroksztynach z liśćmi akantu. Płaszczyzna pomiędzy kroksztynami zdobiona wypukłą płyciną zdobioną, w zależności od formy naczółka nadokiennego - motywem koła oraz rombu. Płaszczyzny podokienników parteru oraz piętra od pierwszego do trzeciego ujęte gładkimi pilastrami. W pasie drugiego piętra płyciny podokienne wypełnione roślinną dekoracją ornamentalną.

Gzyms koronujący o konstrukcji drewnianej, tynkowany.

W środkowej części elewacji, w IV oraz V osi, na pierwszym oraz drugim piętrze balkony z kutą balustradą zdobioną motywem ornamentalnym. Elewacja tylna pozbawiona detalu architektonicznego.

Stolarka okienna niejednorodna, częściowo wymieniona na okna wykonane z PCV, bądź wtórne okna drewniane, nie odwzorowujące formy pierwotnej stolarki. Stolarka oryginalna zachowana w pasie parteru w osiach II-VI, w pasie pierwszego piętra w osiach I-IV, oraz w pasie trzeciego piętra w osiach I-II.

Dach pokryty blachodachówką w kolorze czerwonym.

VI BADANIA STRATYGRAFICZNE

Celem prac było określenie rodzajów i stanu nawarstwień pokrywających elewację frontową oraz stolarkę okienną i drzwiową kamienicy przy ul. Chudoby we Wrocławiu. Serię odkrywek wykonano w kwietniu 2019 roku.

Poniżej zamieszczono dokumentację fotograficzną oraz opis wykonanych odkrywek.

1. Odkrywki w obrębie stolarki drzwi wejściowych

Ze względu na dobry stan zachowania i nową malaturę drzwi nie wykonano w ich obrębie odkrywek.

Il. 1: Istniejący stan stolarki drzwiowej.

2. Odkrywki w obrębie elewacji frontowej

Badania stratygraficzne w obrębie elewacji oparto na 13 odkrywkach, w tym także odkrywkach naturalnych. Badania ujawniły, iż przemalowania pokrywające elewację rozłożone są nierównomiernie.

A. Pas cokołu

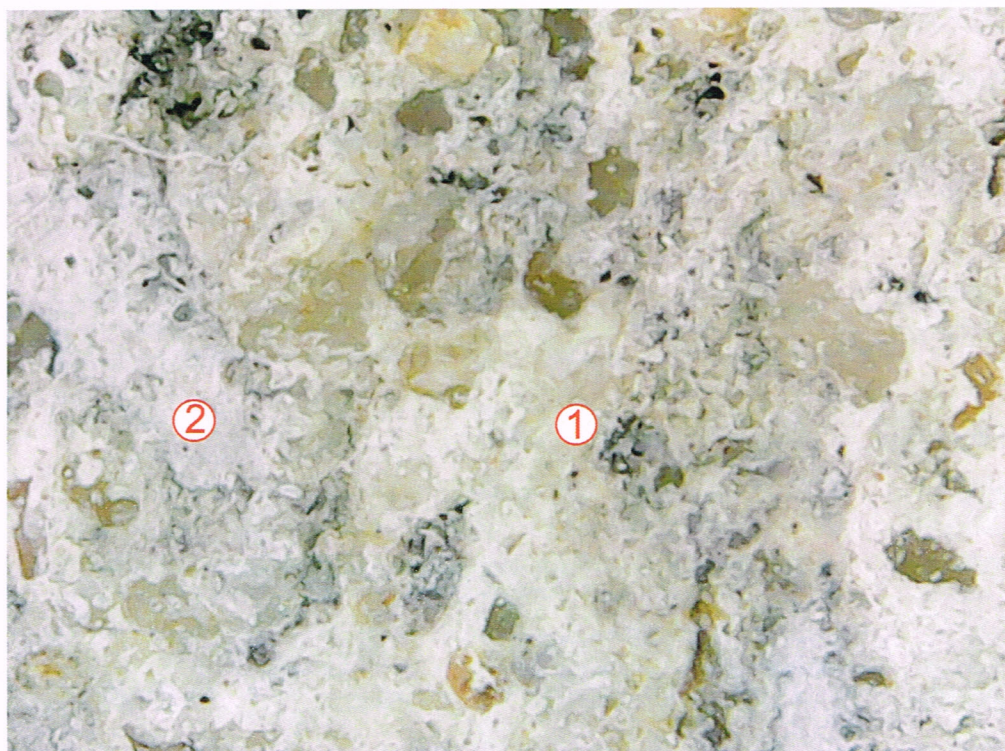
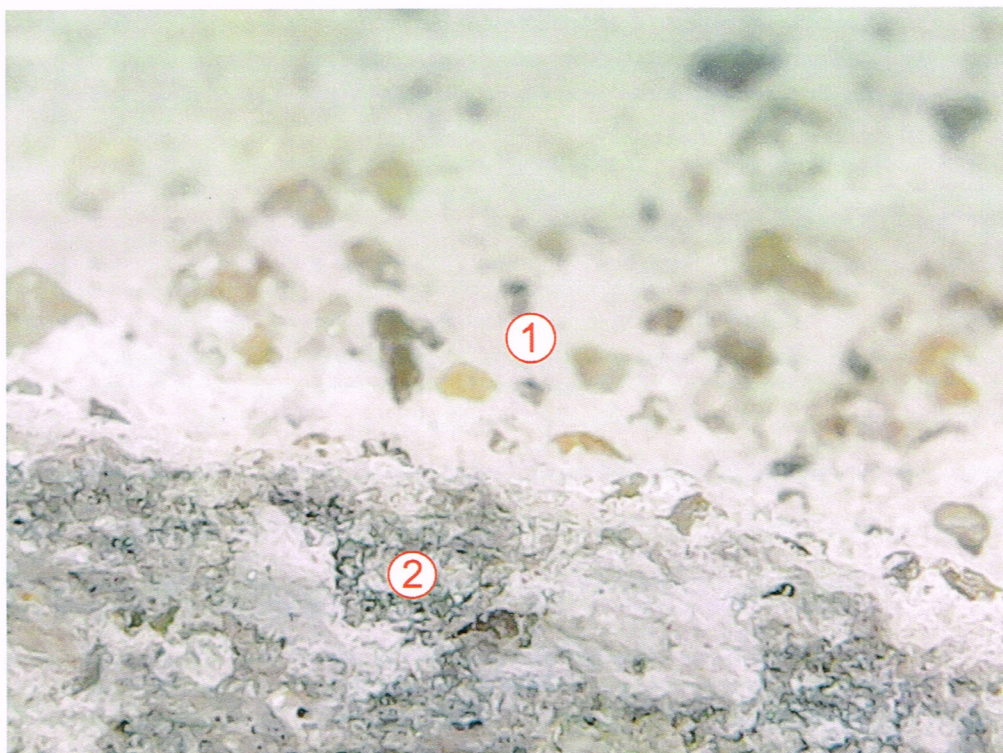
II. 2: Odkrywka wykonana w pasie cokołu.

Odkrywki wykonane w pasie cokołu ujawniły, iż tynk pokrywa warstwa jasnoszarej farby.

II. 3: Naturalna odkrywka powstała w pasie cokołu.

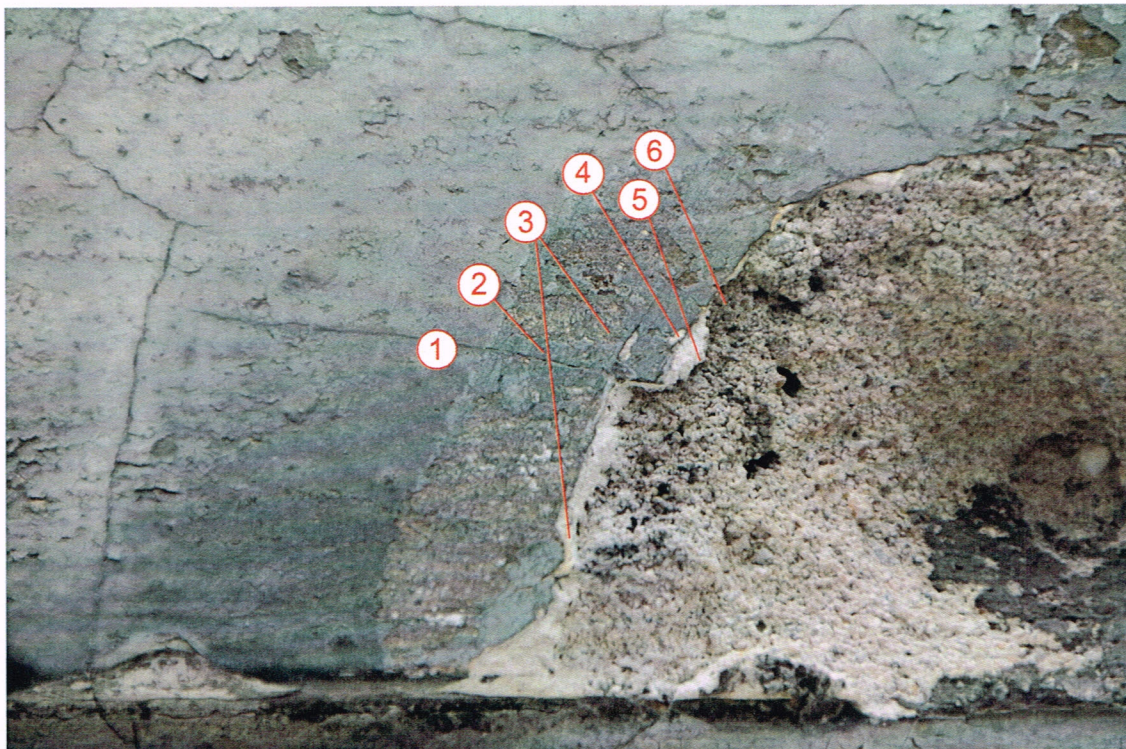

il. 4, 5: Badania mikroskopowe cokołu. Oznaczenia: 1 – tynk, 2 – warstwa szarej farby

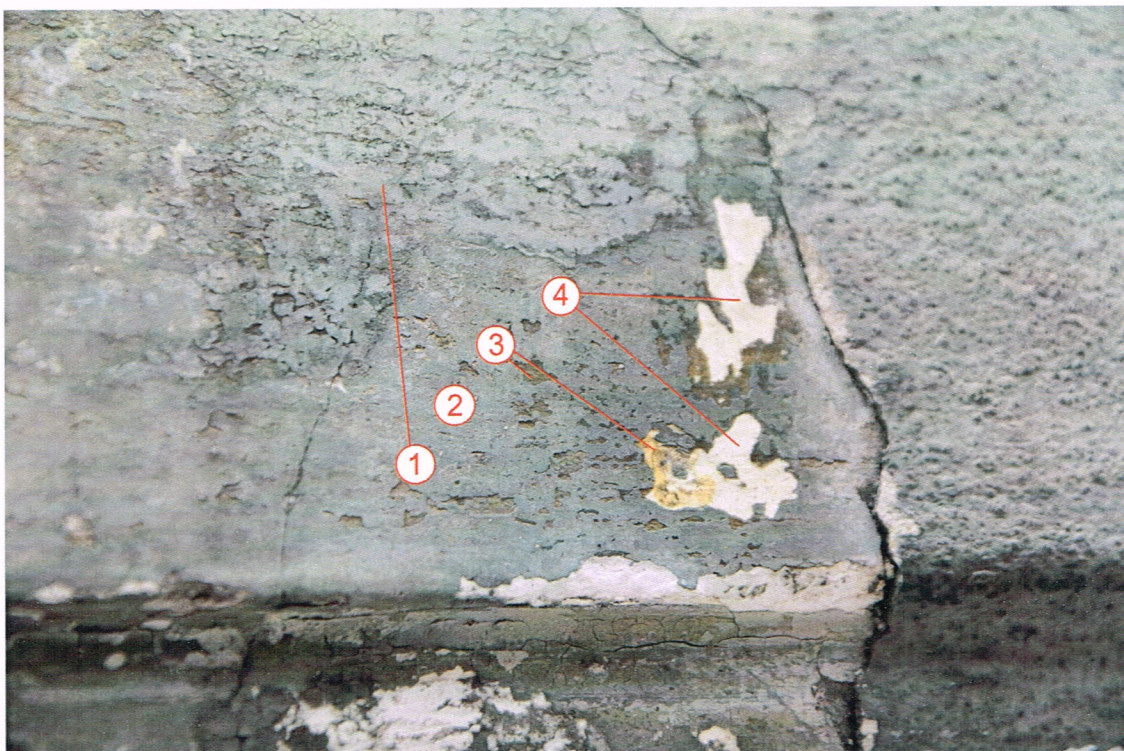
B. Odkrywki wykonane w pasie parteru wykazały istnienie siedmiu warstw technologicznych. Odkrywki ujawniły, iż pierwotnie elewacja miała jasnoszary kolor.

Il. 6: Odkrywka wykonana w pasie parteru. Otwór znajdujący się na elewacji to najprawdopodobniej ślad po kuli.

Warstwa technologiczna	Opis warstwy	Warstwa chronologiczna
1	Warstwa ciemnoszarej farby	V
2	Warstwa ciemnoszaro-zielonej farby	IV
3	Warstwa beżowo-żółtej farby	III
4	Warstwa kremowo-szarej farby	II
5	Warstwa jasnoszarej zacierki	I
6	Warstwa tynku	I
7	Wątek ceglany muru	I

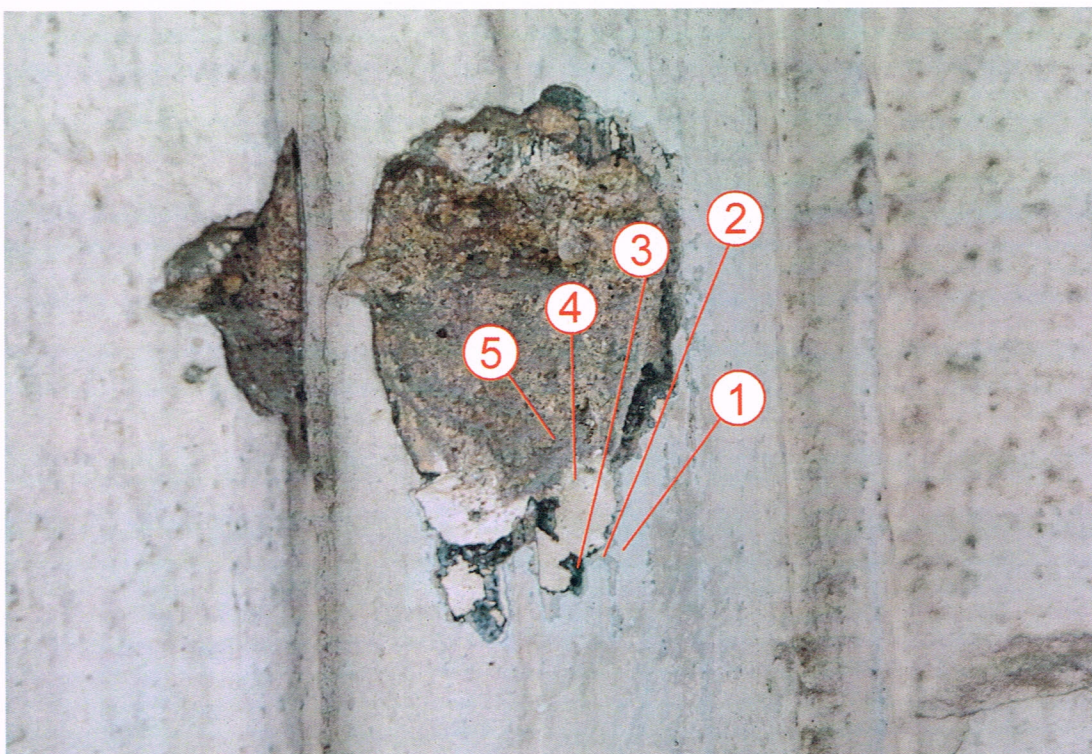
Il. 7: Naturalne odkrywki powstałe w pasie parteru.

C. Odkrywki w pasie pierwszego i drugiego piętra – detal architektoniczny

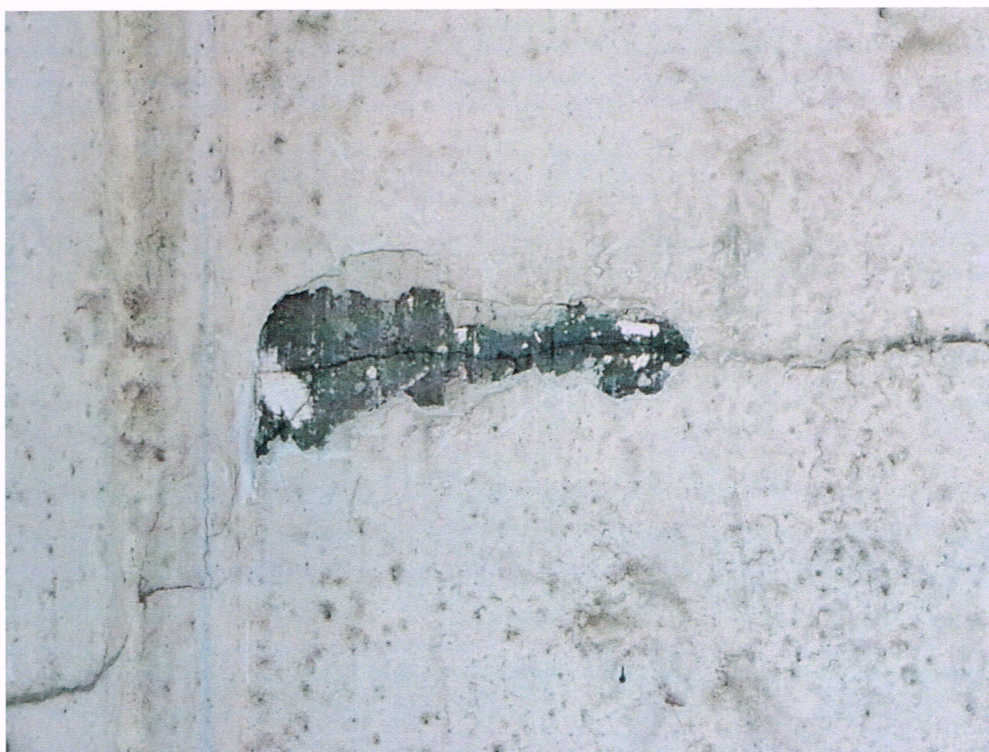
Odkrywki ujawniły występowanie 5 warstw technologicznych. Ilość warstw, szczególnie na opaskach okiennych, w zależności od miejsca wykonania odkrywki jest zróżnicowania. Najlepiej zachowaną warstwą jest wtórne przemalowanie w kolorze czarnym.

Powierzchnię boni natomiast pokrywają dwie warstwy malatury – na tynku ujawnione zostały warstwy malatury w kolorze jasnoszarym, a także stanowiące wierzchnią warstwę przemalowania w kolorze jasnobieżowym.

II. 2: Odkrywka na opasce okiennej pierwszego piętra.

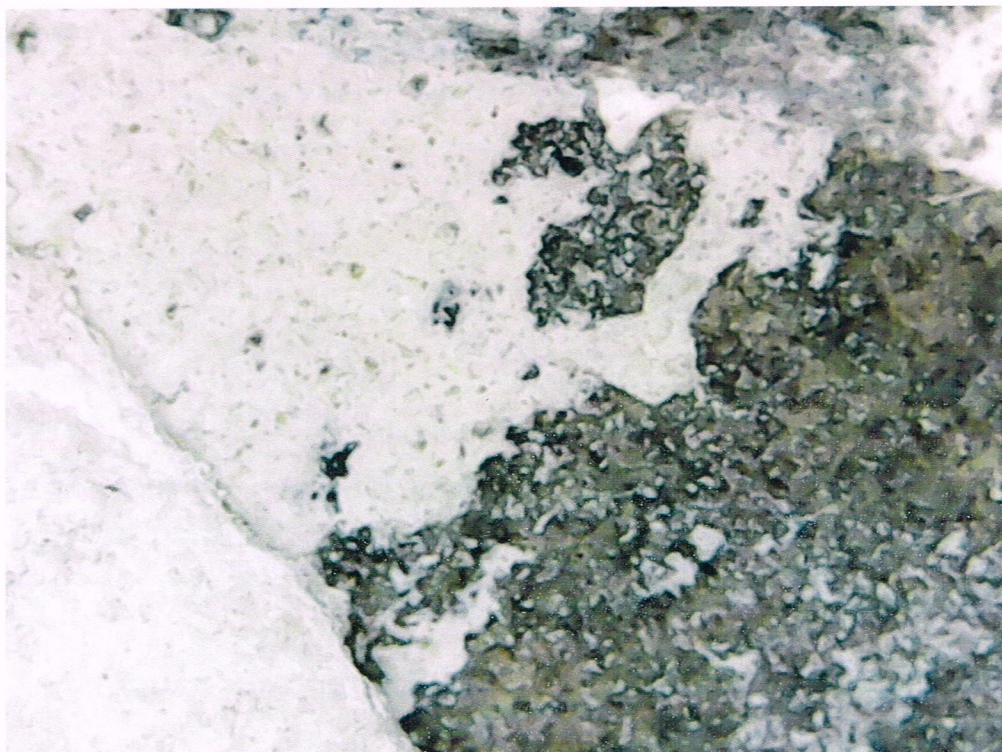

II. 3: Naturalna odkrywka na opasce okiennej pierwszego piętra.

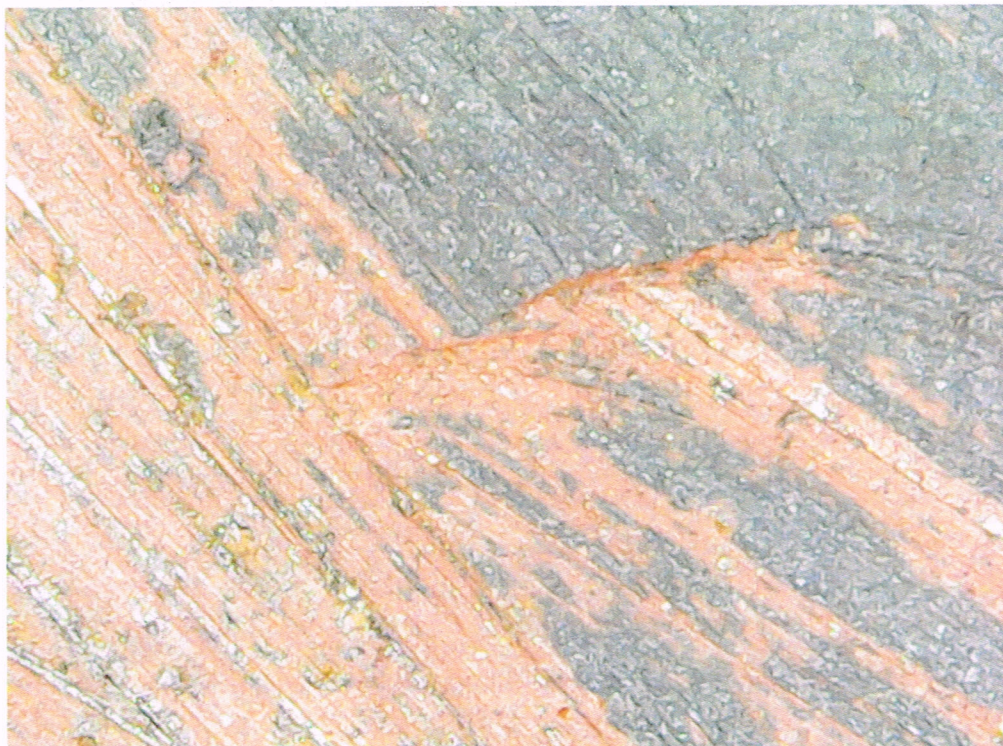
Il. 4: Boniowanie w pasie pierwszego piętra.

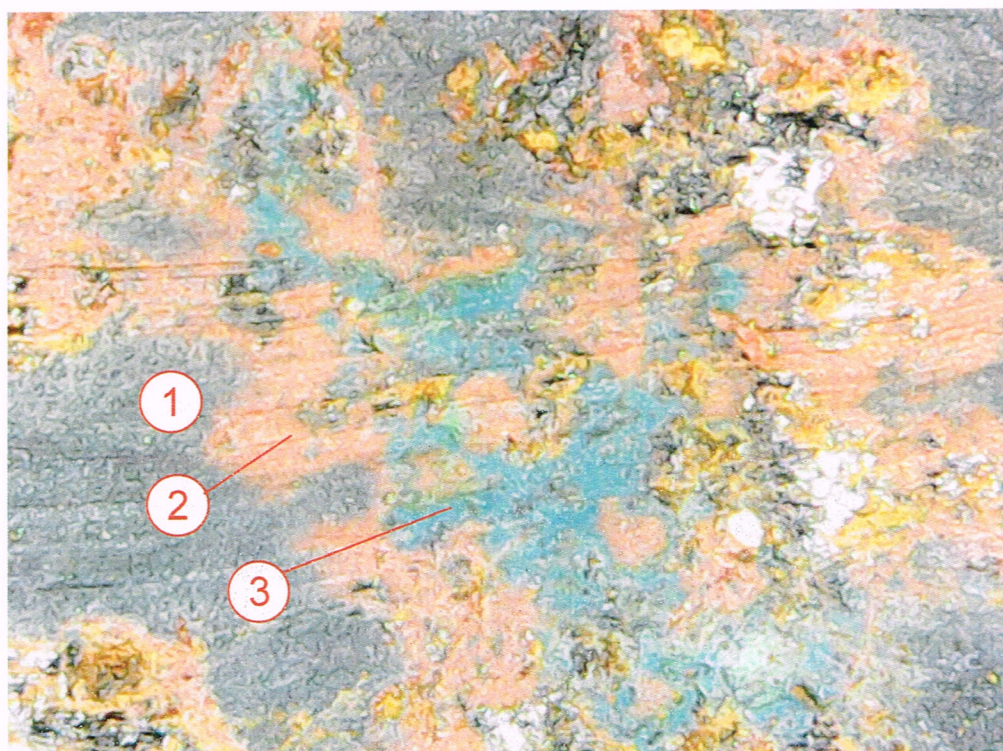
Il. 5: Zdjęcie mikroskopowe opaski okiennej.

D. Balustrada balkonowa

Il. 6: Zdjęcie mikroskopowe balustrady.

Il. 7: Zdjęcie mikroskopowe balustrady.

W obrębie balustrady wykryto trzy warstwy technologiczne. Wierzchnią, najmłodszą warstwę stanowi czarna farba (1). Pod nią znajduje się warstwa minii (2). Najstarszą warstwę stanowi zielona malatura (3).

E. Stolarka okienna

Przebadano zachowaną oryginalną stolarkę umieszczoną w IV osi pierwszego piętra. Podczas badań ustalono, iż pierwotnie stolarki pokryte były malaturą w kolorze białym. Wykonano badania mikroskopowe, aby wykluczyć istnienie pozostałości starszej warstwy malatury.

Il. 8: Zdjęcie mikroskopowe stolarki okiennej pierwszego piętra.

II. 9: Zdjęcie mikroskopowe stolarki okiennej pierwszego piętra.

mgr Elżbieta Malina-Wąsowska
Konserwator dzieł sztuki
Nr dyplomu 8847

mgr inż. arch Jacek Węclawowicz
upr. MPOIA/027Y2016 w spec. architektonicznej
bez ograniczeń do projektowania, kierowania
robotami budowlanymi, kierowania wytwarzaniem
elementów budowlanych oraz do/sprawowania
kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych
mikołaj budowlany 16/03/2017, spec. architektury

VII DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Wydany w Rzeczypospolitej Polskiej

Dyplom

ukończenia jednolitych
studiów magisterskich

(odpis)

Elżbieta Sylwia Malina

urodzona 3 marca 1989 roku w Krakowie

ukończyła stacjonarne studia jednolite magisterskie
w obszarze kształcenia sztuka o profilu ogólnoakademickim
na kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki
w specjalności konserwacja i restauracja malarstwa

z wynikiem bardzo dobrym
i otrzymała w dniu 29 maja 2015 roku
tytuł zawodowy:

magister sztuki

Dziś, 19 czerwca 2015 roku

Elżbieta Sylwia Malina

(podpis: posiadaczka dyplomu)

Nr dyplomu 8847

Akademia Sztuk Pięknych
im. Jana Matejki w Krakowie
1818

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki

Dziś, 19 czerwca 2015 roku

Stanisław Pabla

prof. dr hab. M. Dziekan

(pieczęć imienna i podpis)

Rektor

(pieczęć imienna i podpis)

Kraków, dnia 19 czerwca 2015 roku